

Anthony J. Tomasino, Amri Kumi, Kipindi cha 3: Amri ya 2 : Hakuna picha

Huyu ni Dkt. Anthony J. Tomasino, na mafundisho yake kuhusu Amri Kumi. Hii ni kipindi cha 3, Amri ya 2: Hakuna picha.

Kwa hivyo sasa tutaanza kutazama amri ya pili.

Msijifanyie sanamu zozote za kuchonga. Sasa hii, kwa njia fulani, inaweza kuonekana kuwa rahisi . Cha kufurahisha ni kwamba, katika historia ya kanisa, hii labda imekuwa yenye utata zaidi kati ya Amri Kumi.

Sehemu ya sababu ni maneno. Je, amri hii ni ya pili, au hii ni amri 1b tu? Na hii inazua swali la kuvutia. Je, tunazungumzia hapa kama nyongeza ya amri namba moja, usiwe na miungu mingine, ikiwa ni pamoja na sanamu za kuchongwa, au hii ni amri tofauti inayosema usiwe na sanamu pia? Miongoni mwa Wayahudi, Waprotestanti, na Waorthodoksi, hii ni namba mbili.

Usiwe na sanamu zozote za kuchonga. Na amri hiyo inaeleweka kama marufuku ya sanamu zote, si miungu ya kipagani pekee. Hata hivyo, Wakatoliki na Walutheri hawangekubaliana na hilo.

Wanaamini kwamba hii ni 1b, kwamba hii kwa kweli ni nusu ya pili ya amri ya kwanza. Na hii inazua maswali ya kila aina kwa sababu hiyo ina maana kwamba haikatazi aina yoyote ya sanamu za Bwana, bali ni sanamu za miungu ya kipagani pekee. Kwa hivyo hapa ndipo tunapoingia katika utata wote kuhusu sanamu na kama unaweza kuwa na picha za Mungu au la .

Je, kweli inakataliwa na Amri Kumi? Halafu kuna maswali kuhusu imani ya kidini. Swali lote linahusishwa na wazo la kile tunachokiita utata wa iconoklastic, ambao ulitokea zamani sana, ambapo kanisa liligawanyika kuhusu swali la kama unaweza kuwa na aikoni au la . Na hatimaye, ilionekana kama wengi wao walikubaliana na wazo kwamba unaweza, lakini walifanya hivyo kwa mantiki tofauti.

amri hii maalum imekuwa na utata kwa njia yake. Kwa hivyo, ingekuwa vizuri kama maneno hayo yangeweza kutusaidia kuamua kwa lugha tu kama tunapaswa kuiona hii kama amri moja au mbili au la. Lakini kwa bahati mbaya, maneno hayo hayaelezi yote wazi.

Usijifanyie sanamu ya kitu chochote kilicho juu mbinguni au duniani chini au majini chini. Sasa, ingekuwa vizuri kama wangesema hapa kwamba inajumuisha sanamu za Mungu au Bwana, lakini haijumuishi. Usisisujudie wala kuziabudu, kwa kuwa mimi, Bwana, Mungu wako, ni Mungu mwenye wivu, niwaadhibu watoto kwa ajili ya

dhambi za wazazi wao, hata kizazi cha tatu na cha nne cha wanichukiao, lakini nawaonyesha upendo vizazi elfu vya wanipendao.

Hii inaonekana kumaanisha tunazungumzia miungu ya kipagani hapa. Kwa hivyo, swali linakuwa, je, tunazungumzia miungu ya kipagani pekee, au tunazungumzia sanamu zozote? Katika utamaduni wa Kiyahudi, hii ilieleweka wazi kuwa ni amri tofauti na amri ya kwanza na ilieleweka kujumuisha sanamu zozote za kuchonga za aina yoyote. Kwa kweli, katika nyakati mbalimbali katika historia ya Kiyahudi, hii imetafsiriwa sana, kwa ukali sana kumaanisha hakuna sanaa ya uwakilishi ya aina yoyote.

Na pia kuna baadhi ya vipande vya Uislamu vinavyoutafsiri kwa njia ile ile. Na kwa hivyo, katika baadhi ya vipande vya Uislamu, hawaruhusiwi kuwa na sanaa yoyote ya uwakilishi kwa sababu ya uelewa sawa. Kwa hivyo, vitu hivi vidogo hapa viliitwa sanamu za macho, ambayo ni aina ya pembeni ya kuvutia hapa.

Lakini hizi ni sanaa ya uwakilishi, lakini kuna swali kubwa kuhusu zinawakilisha nini. Na ilidhaniwa kwamba tulipata rundo zima la hizi katika baadhi ya uchimbaji wa Sumeria na kadhalika. Na iliaminika kwamba hizi ziliwakilisha miungu.

Naam, sasa wanaamini kwamba hawawakilishi miungu, bali waabudu kweli . Na inaonekana kwamba ulipokuwa huna nafasi ya kuwapo hekaluni unapotaka, ungeweka moja ya sanamu hizi ndogo mahali pako. Na nilikuwa nawaza tu, je, haingekuwa jambo la kuvutia kupanda mimbarini wakati mwingine na kutazama waumini wangu na kuona rundo la vipande vya kadibodi vikiwa pale?

Msinione, niko hapa kweli . Lakini ndio, nadhani hawakuwa na imani kubwa katika akili ya miungu yao. Lakini kwa vyovyote vile, unapofikiria kuhusu hilo, kuna aina fulani ya mantiki ndani yake.

Namaanisha, kama mungu anaweza kuwepo katika sanamu ya mawe, kwa nini mwabudu pia asiweze kuwepo katika sanamu ya mawe, sivyo? Vyovyote vile, tunamaanisha nini kwa sanamu? Sanamu ni nini? Tunasikia neno sanamu mara nyingi siku hizi, na labda tunafikiria kuhusu mashujaa wa michezo, waimbaji, au watu mashuhuri wa kisiasa ambao watu wanawaheshimu au kitu kama hicho. Lakini tukifikiria kweli kuhusu mahali ambapo jambo zima linatoka, tunajua kwamba sanamu inarejelea zaidi sanamu ya aina fulani ya mungu . Sio mtu maarufu tu au kitu kama hicho.

Kwa hivyo inaonekana kwa juujuu, angalau, kwamba amri hii itakuwa rahisi. Hutengenezi sanamu za miungu. Na kama ingekuwa rahisi hivyo, ningeweza kusimama hapo hapo, na nisingelazimika kuendelea zaidi.

Lakini inaingia ndani zaidi ya hapo na ina mambo mengi zaidi yanayohusika nayo kuliko tu kubaini tunachomaanisha hasa kwa kusema mungu au, katika hali hii, sanamu. Sawa, kwa hivyo tunajua kwamba sanamu si watu maarufu tu. Ni wazi, zinarejelea miungu.

Zinarejelea vipande vya mawe na miamba. Sanamu katika ulimwengu wa kale zilikuja katika aina mbalimbali. Na katika Mashariki ya Kati, moja ya aina za kawaida ni umbo la umbo, mwanadamu.

Huyu ndiye mungu Baali, inaonekana. Na mkono huu una uwezekano mkubwa ulikuwa na radi ndani yake. Kisha tuna vitu kama miungu ya Misri, ambayo ndiyo tunayoita theriomorphic, ambayo ina umbo la wanyama.

Sanamu pia zinaweza kuchukua umbo la alama, kama ilivyo katika taswira hii hapa ya diski ya Aten, diski ya jua hapa juu, huku mikono yake yote ikinyooshwa chini na kutoa kila aina ya baraka nzuri kwa watu. Hapa, huu ni mchanganyiko wa kuvutia. Hatuwezi kuuona vizuri, nina uhakika, lakini hapa tuna mungu ameketi kwenye kiti cha enzi.

Tunajua yeye ni mungu kwa sababu ana pembe zake. Tuna alama mbili hapa juu, ambazo zinaonekana kuwa alama za jua na labda nyota, labda Ishtar au kitu kama hicho. Na hapa, tuna madhabahu, ambayo ina alama iliyoketi juu yake.

Na hili ni jambo la kawaida kuwa na alama zinazowakilisha miungu. Na kuna swali, je, hii pia ni sanamu, au ni ishara tu? Unajua, kama ilivyo katika makanisa ya Kikristo, bila shaka, tuna pembetatu na wakati mwingine zenye miduara mitatu au kitu kama hiki, ishara inayomwakilisha Mungu. Na kwa watu wa kale, mara nyingi hizi zingechukua nafasi ya sanamu zako za kawaida zaidi.

Na kisha kuna aina ya kali zaidi kati yao, ambayo ni massabot, jiwe lililosimama tu, nguzo ya aina fulani, au hata mwamba tu ambao mtu ameamua kusimama na kuuita mahali pa kuishi au ishara ya mungu. Kwa hivyo, aina mbalimbali za uwakilishi tofauti wa kimwili wa miungu. Lakini tukiendelea kidogo hapa, unajua, ni wazi tuna anthropomorphic, tuna, wacha niendeleo hapa, theriomorphic, ambayo nimezungumzia, tuna alama, na hatimaye massabot.

Miti mitakatifu au vichaka vitakatifu. Hii ni ya kuvutia kwa sababu, unajua, hii ni kama kitu cha kujitengenezea sanamu. Unajua, mti umekua, na unauita mti huo kama uwakilishi wa aina fulani ya mungu.

Kumekuwa na uvumi kuhusu jinsi hii inavyoweza kuhusiana na Ashera za Agano la Kale, kama zinaweza, kwa namna fulani, kuhusishwa tu na mawazo haya matakatifu ya msitu. Sijui kweli. Lakini jambo la kukumbuka ni kwamba sanamu ni zaidi ya

sanamu tu, na kulikuwa na maana halisi ambayo iliaminika kwamba ziliwakilisha roho ya mungu waliyemwakilisha.

Katika Agano la Kale, katika manabii, mara kwa mara wana taa za kuabudu sanamu, na wana moja ya sanamu hizi maarufu za fundi aliyetengeneza sanamu yake, kisha anachukua sehemu ya mbao, na anainama mbele yake na kusema, sehemu ya mbao anachukua na anaitupa mahali pake pa moto na kutikisa kichwa, ah, nina joto! Ajabu! Na sehemu ya mbao, anainama mbele yake, na anasema, Ee, wewe ni mungu wangu! Sio rahisi hivyo, lakini, unajua, hilo linaonekana kuwa hivyo kutoka nje, lakini kwa kawaida walipaswa kupitia ibada tata sana ili kutengeneza sanamu kuwa uwakilishi wa mungu, na kwa namna fulani, sehemu ya uwepo wa mungu ilikaa ndani ya sanamu yenyewe. Kwa kawaida, kulikuwa na ibada ambayo iliitwa Utakaso wa Kinywa, na kisha kulikuwa na ufunguzi wa kinywa, na kisha dhabihu na sala mbalimbali zilifanywa, zote zilikusudiwa kuunda uhusiano kati ya mungu aliyeko nje mahali fulani na sanamu hii iliyo hapa mahali fulani. Na tunaweza kulinganisha hilo kwa njia fulani na, kama vile, utakaso wa sanamu, labda, ingawa walikuwa wameipenda zaidi kuliko labda sisi katika siku zetu.

Lakini hapana, walionyesha waziwazi tofauti kati ya sanamu ya, tuseme, mtu na sanamu ambayo ingemwakilisha mungu, na haikuwa tu suala la tofauti za kisanii. Ilikuwa suala la mila, michakato iliyohusika. Kabla ya mila, ni sanamu, na baada ya mila kufanywa, inaweza kuitwa mungu.

Kwa hivyo kulikuwa na tofauti hiyo iliyo wazi kati yao. Kila mtu katika ulimwengu wa kale alikuwa na sanamu zake, za aina moja au nyingine. Huu ni mfano mzuri hapa wa wapiganaji wa Ashuru wakibeba sanamu walizoteka kutoka sehemu mbalimbali.

Wakati mwingine una picha za sanamu zenye minyororo kana kwamba zimewafunga miungu wenyewe. Lakini watu wote tofauti, nchi zote tofauti, zote zina sanamu zao, na mara nyingi hizi zilichukuliwa wakati wa vita na kuwekwa katika sehemu mbalimbali katika mahekalu au vitu vingine vya aina hiyo kama njia sio tu ya kuwatiisha watu, bali pia kuwatiisha miungu yao. Sanamu hizo zilikuwa za kawaida sana hivi kwamba Wagiriki walipokutana na Wayahudi kwa mara ya kwanza karibu na wakati wa Alexander Mkuu, walishangazwa na ukweli kwamba Wayahudi hawakuwa na sanamu zozote.

Kwa kweli, moja ya maelezo ya awali ya Kigiriki kuhusu Wayahudi yaliwaelezea kama taifa la wasioamini Mungu, wasioamini Mungu kwa sababu hawakuona miungu. Huna sanamu, huna mungu, ni wazi. Sasa, Biblia haikukataza sanamu za Mungu, na nadhani hii ni tofauti muhimu kwa sababu unapomfikiria Mungu, kama sisi sote tunavyofikiria, natumai, tunafikiri kwa istilahi zenye mwelekeo wa hisia sana, nadhani, kama tunavyopaswa.

Sisi ni viumbe vilivyofungwa na hisia zetu tano, na tunafikiria kuhusu vitu tunavyoona, kusikia na kunusa na kadhalika, lakini zaidi ya kuona kwetu kuliko kitu kingine chochote. Na kwa hivyo mara nyingi tuna picha tunazotumia kuhusiana na Mungu. Kwa baadhi ya watu, ni mzee mwenye nywele ndefu nyeupe au aina ya Yesu mrembo, au aina ya kitu, na nimezungumza na baadhi ya watu ambao husema, wanapoomba, wanafikiria tu mpira mkubwa wa mwanga au kitu kama hicho.

Kwa vyovyote vile, huwa unazungumzia aina fulani ya picha ya aina fulani au nyingine, na hilo si kosa. Biblia yenyewe inatumia picha nyingi tofauti kuelezea Mungu. Kwa hivyo, unajua, tuna picha hii ya Mungu akinyoosha kidole chake na kuandika katika Amri Kumi na kumwambia Musa kwamba Mungu atamruhusu kuona mgongo wake anapopita.

Tunayo taswira ya mume ambayo hutumika mara kwa mara katika Agano la Kale. Mungu ndiye mlima, mwamba. Mwamba wao si kama mwamba wetu.

Hii ni wazi kwamba ni taswira ambayo imeundwa ili kuonyesha sifa fulani za Mungu ambazo tunapaswa kuweza kuzielewa. Kuna taswira za Mungu kama mama katika Agano la Kale, sehemu mbili au tatu. Haitumiki sana katika Agano la Kale, lakini inaonekana hapo.

Mungu ni ngome. Picha ya kawaida ya Agano la Kale ni kwamba Mungu ni mfalme. Sasa, hiyo ndiyo taswira ambayo inaonekana zaidi katika maandiko mengi ya kinabii na mengine.

Na kama tulivyozungumzia, uhusiano kati ya Mungu na Israeli mara nyingi huonyeshwa kwa njia ambazo zingekuwa sawa sana na mtawala anayehusiana na watumwa wake. Mungu, mfalme mkuu. Na tuna katika Malaki, unajua, kama mimi ni mfalme, heshima yangu iko wapi? Tuna uwakilishi huu wote wa Mungu katika taswira ambayo tunaweza kuihusisha.

Kwa hivyo, Biblia haisemi, msiwe na sanamu. Badala yake, inasema, msiwe na sanamu za kuchongwa, msiwe na sanamu zilizowekwa kwenye mawe, tunaweza kusema. Hili limekuwa eneo la uchunguzi katika miaka ya hivi karibuni, swali zima la kile tunachokiita iconism .

Na hii ni , tena, sanamu ya Ashuru. Hii inatumika katika jalada la kitabu kuhusu mada yenyewe ya sanamu . Inamaanisha nini sanamu ? Naam, kuwa na picha ya sanamu .

Kwa hivyo, aikoni ina maana tu ya kutokuwa na sanamu . Sio haki kabisa, kwa sababu hii bado ni sanamu. Lakini hii ni wazi, sio picha yako ya kawaida ya Mungu, sivyo? Sio mtu mwenye ndevu nyingi ameketi kwenye kiti cha enzi.

Sio mtu mwenye pembe zinazotoka juu ya kichwa chake. Labda, au hatuna uhakika kabisa, lakini inaonekana kama inaweza kuwa ni kijiti au kitu cha aina hiyo, labda ikimaanisha kama ishara ya labda Mungu wa waandishi au kitu cha aina hiyo, unajua? Kwa hivyo, sanamu ina maana tu kukataa matumizi ya sanamu katika ibada. Na hili, bila shaka, limekuwa jambo ambalo limekuwa na utata, si tu katika Uyahudi, bali pia katika Ukristo pia.

Baadhi ya majirani wa Israeli wanaonekana kupendelea alama za miungu yao. Na nadhani Waajemi ni mfano mzuri wa hili. Mara nyingi huwa na picha ya diski ya jua yenye mabawa au kitu kama hicho kinachowakilisha Huromazda.

Hata hivyo, wakati mwingine pia kuna umbo la aina ya mtu aliye juu ya hilo. Lakini imefanywa kwa pande zote mbili. Lakini hakuna watu wa kale waliowakilisha au kukataa uwakilishi wa kitabia.

Kila mtu alikuwa na sanamu za aina fulani au nyingine. Kwa hivyo, hilo hakika linaifanya Israeli kuwa ya kipekee kwa maana hiyo. Sio kwa maana kwamba hawakuwa na sanamu, kwa sababu walikuwa nazo, lakini kwa kawaida sanamu zao hazikuwa za Bwana, au angalau kwa kadiri tunavyoweza kujua, hazikuwa za Bwana.

Kwa hivyo, tukielekea kwenye amri hii, tukiiangalia kwa undani zaidi, Musa anapotoa Amri Kumi, cha kushangaza, cha kushangaza cha kutosha, Israeli tayari iko katika mchakato wa kudai wawe na sanamu. Kwa hivyo, Mungu alikuwa amewapa sanamu. Aliwaongoza kwa nguzo ya moto.

Aliwaongoza kwa nguzo ya wingu. Hizo zilikuwa picha ambazo watu wangeweza kuzielewa. Musa anapanda mlimani.

Watu hawajui anachofanya huko juu. Alienda wapi? Ameenda kwa muda mrefu. Na kwa hivyo, watu wanamjia Haruni na kusema, Tupe Mungu.

Tupe Mungu ambaye tunaweza kumwona, ambaye anaweza kutuongoza kurudi Misri. Na kwa hivyo, ndio, tayari wako katika mchakato wa kuvunja amri hii ya pili hapa. Suala hili la kiitikadi linaendelea, na linaendelea katika historia yote ya Israeli.

Haikusisitizwa kama miungu mingine na miungu ya kipagani, na wakati huo huo, hakika ni suala la wasiwasi, hasa kwa baadhi ya manabii wa baadaye. Hata miaka 30 iliyopita, nilipoanza kuandika na kutafiti Amri Kumi kwa mara ya kwanza, ningeweza kusema kwamba hakukuwa na sanamu zilizopatikana ambazo zingeweza kusemwa kuwa sanamu za Bwana. Siwezi kusema hivyo kwa uhakika mwingi sasa, kwa sababu inaonekana kwamba kuna uwezekano kwamba picha kama hizo zipo.

Wanaakiolojia wamepata picha za kuvutia ambazo wamechimba kuzunguka Yerusalemu ambazo ni wazi kuwa ni sanamu za kimungu, lakini iwe zinatakiwa kuwa

Bwana au la, au kama kuna baadhi ya miungu hii ya kipagani ambayo Waisraeli wanaiabudu, hilo ni gumu kwetu kubaini kutoka kwa mtazamo wetu. Baadhi ya uchimbaji wa hivi karibuni umechimba baadhi ya matokeo na vitu vya kale vinavyodokeza sana. Ibada ya sanamu inabaki kuwa tatizo linaloendelea hadi kipindi cha pili cha hekalu, wakati baada ya 515 , walipojenga upya hekalu.

Hapa kuna baadhi ya sanamu zilizopatikana Yerusalemu au katika baadhi ya miji mingine ya Yuda. Sanamu za Sekhmet. Bez.

Bez inaonekana alikuwa mungu maarufu sana. Alikuwa mlinzi wa uzazi, na kwa kweli ni mtu mdogo kama kibete. Alikuwa mungu wa Misri, lakini picha nyingi za Bez zimepatikana.

Jicho la Horus. Ninaamini hili ni moja kutoka Megido. Hili linaonekana kama moja ya pembe za Megido, lakini hili pia lilikuwa ishara ya Misri inayomwakilisha mungu Horus, ishara ya mungu.

Anna, mungu mama. Sanamu za uzazi za miungu mbalimbali ya aina fulani au nyingine. Hii ni Baal Seth Scarab, ambayo hapa ina sanamu ya mnyama na mungu amesimama chali, na labda mtu anayepiga magoti mbele yake.

Pia tumegundua idadi ya scarab huko Yerusalemu katika uchimbaji wa hivi karibuni. Scarab, bila shaka, ni alama ya Misri inayowakilisha uzima wa milele. Hizi zimeandikwa alama mbalimbali za Misri na kadhalika.

Hii ilikuwa wakati ambapo Israeli ilikuwa na uhusiano wa karibu sana na Misri, na Mungu alikatisha tamaa uhusiano huo katika vitabu vya manabii. Kwa njia fulani, una migongano hii kati ya wafalme wa Israeli na Yuda na wafalme wa Misri mara kwa mara. Walitarajia Wamisri kuwasaidia na kuwasaidia, hasa katika mapambano yao dhidi ya Ashuru.

Misri haikuweza kupita. Lakini kwa sababu fulani, tumaini hilo huchipuka milele . Mojawapo ya njia unazotumia kufanya uhusiano wako na falme hizi zingine ni kwa kuheshimu miungu ya majirani zako.

Inawezekana sana kwamba alama nyingi tunazozipata hapa zinawakilisha aina ya muungano wa kisiasa. Labda hii ni mojawapo ya picha zinazosumbua zaidi. Muhuri wa Hezekia.

Hii ni karne ya 8 KK na inaonekana inatoka kwa Hezekia, mfalme. Lakini hapa tunaweza kuona kwamba tuna Ankh, alama ya uhai ya Misri. Tuna diski ya jua yenye mabawa juu yake.

Swali, bila shaka, ni nani anayewakilisha diski hii ya jua yenye mabawa? Je, hii inatakiwa kuwa uwakilishi wa Bwana? Kwa kweli hatuwezi kusema. Hezekia alikuwa mfalme mzuri kulingana na Biblia. Lakini hapa inaonekana kama mihuri inayotumika wakati wa utawala wake inakiuka amri ya pili.

Tukiendelea mbele kidogo, tuna kitu tunachokiita muhuri wa Shalemite , ambao tena una waabudu kadhaa. Hii inatoka tena Israeli, na tuna Kiebrania hapa chini, maandishi ya Kiebrania yanayotambulisha Shalemite . Hapa tuna watu wawili wanaoabudu, na kisha hapa juu, inaonekana kama diski ya mwezi.

Inaonekana hii ni madhabahu. Kwa hivyo, muhuri wa Kiisraeli wenye maandishi ya Kiebrania yenye mungu wa mwezi wa kipagani. Hapa kuna muhuri mwingine kutoka Israeli, ambao unaonekana kutoka karne ya 7 KK.

Hii inaonyesha kile tunachokiita Masu , ambayo ni roho ya ulinzi ya aina fulani. Kwa hivyo Israeli ilionekana kana kwamba ilijihusisha na sehemu yake ya ibada ya sanamu ya kipagani, ikiabudu sanamu za miungu ya majirani zao. Je, walishiriki katika michoro ya Bwana? Hakika sivyo, labda sivyo kabisa, lakini hatuwezi kusema hawakufanya hivyo kabisa.

Lakini tunachoweza kusema ni kwamba hakika kulikuwa na kuendelea kwa tatizo la ibada ya sanamu katika Israeli katika kipindi chote cha Agano la Kale. Kwa nini sanamu za Bwana zilipigwa marufuku? Ikiwa Mungu huwapa watu wake sanamu za kutumia, ili wahusiane naye, kwa nini ilikuwa mbaya sana kwa Waisraeli kugeuza sanamu hizi kuwa vipande vya mwamba au udongo au maandishi ukutani? Ni nini kinachofanya hilo kuwa baya sana? Biblia haisemi waziwazi kwa nini, lakini kuna vifungu kadhaa katika Agano la Kale na Agano Jipya vinavyotupa baadhi ya sababu kuhusu kwa nini Waisraeli hawapaswi kuwa na sanamu. Na sio tu kwamba tunazungumzia hapa kuhusu, tena, sanamu za miungu ya kipagani.

Namaanisha, ni wazi, chochote ambacho ni mungu wa kipagani kimepigwa marufuku na amri ya kwanza. Kwa nini hakuna sanamu kwa Bwana? Nadhani moja ya kanuni za kwanza tunazoweza kuonyesha ni ukweli kwamba hakuna sanamu, hakuna sanamu iliyochongwa kwenye jiwe, inayoweza kumtendea Bwana haki. Tuna kauli hii nzuri katika 1 Wafalme, lakini je, Mungu atakaa kweli juu ya nchi? Tazama, mbingu na mbingu za juu haziwezi kukutosha, sembuse nyumba hii niliyoijenga.

Hapa, huyu ni Sulemani akiweka wakfu hekalu, na Sulemani anakiri kwamba hekalu lake haliwezi kushikilia uwepo wa Mungu. Uelewa mzima uliokuwa chini ya ibada ya sanamu ulikuwa wazo kwamba Mungu angekaa kwa namna fulani katika kipande hiki cha mwamba. Na hapa Mfalme Sulemani anasema, hapana, hata nyumba hii kubwa haiwezi kukushikilia kwa sababu hata mbingu haziwezi kukushikilia.

Kwa hivyo kwa msingi huo, wazo la kutengeneza sanamu ya kumshikilia Mungu lingeonekana kuwa upuuzi. Isaya sura ya 66, mbingu ni kiti changu cha enzi na dunia ni kiti cha miguu yangu. Nyumba utakayonijengea iko wapi? Mahali pangu pa kupumzika patakuwa wapi? Mambo haya yote mkono wangu umeyafanya, na pia Mambo haya yote yalitangazwa na Bwana.

Kwa mara nyingine tena, wazo kwamba kunaweza kuwa na mahali ambapo Mungu angeweza kukaa na kuwekewa mipaka na miundo ya kimwili linakataliwa hapa. Mungu ni mkubwa sana, sanamu nyingi sana. Kwa ufupi, sanamu zitapunguza maono yetu kuhusu Mungu.

Paka huingia kwenye masanduku. Mungu haingii kwenye sanduku. Na Mungu hawezi kufungwa kwa njia hiyo.

Kwa hivyo kuna hisia ambapo taswira hizi zote, kwa kiasi fulani, zitakuwa na kikomo. Na unafikiria juu yake, na unafikiria jinsi tunavyojaribu kumfikiria Mungu. Mradi tu tunashikilia taswira hizo kwa uhuru, tunaweza kuzoea.

Lakini mara tu vitu hivyo vinapokuwa vimechorwa kwenye mawe au vinapopakwa rangi ukutani, basi kunakuwa na hatari kwamba vinaweza kutuwekea mipaka. Nakumbuka hadithi miaka kadhaa iliyopita kuhusu mtoto ambaye alikosea picha ya Yesu na Mungu. Hapana, huyo hawezi kuwa Mungu kwa sababu Mungu ana nywele ndefu.

Hizo ndizo aina za vikwazo ambavyo sanamu zitatuwekea tukiziruhusu zishindwe. Kwa hivyo hiyo hakika ni moja ya matatizo, vikwazo ambavyo sanamu zitamwekea Mungu. Tatizo jingine ni kwamba sanamu zinaweza kudanganywa.

Na hili liko wazi kabisa kutoka Agano la Kale. Hii ni sehemu ya ukosoaji mkuu ambao manabii wanao dhidi ya sanamu: ukweli kwamba kimsingi unaweza kuifanya sanamu ifanye chochote unachotaka sanamu ifanye. Katika ulimwengu wa kale, sanamu zingeondolewa kutoka kwenye madhabahu zao, hasa katika sherehe fulani za mwaka.

Wangeletwa nje mjini. Katika moja ya sherehe, miungu ingepigana vita vidogo vya kujifanya, kisha mungu angerudishwa kwenye kaburi lake kwa ushindi. Mara nyingi unajiuliza nini kingetokea ikiwa mtu angeangusha sanamu iliyovunjika.

Hilo lingeondoa kabisa theolojia yako, sivyo? Sanamu zinaweza kutengenezwa ili kufanya kile tunachotaka zifanye. Na hivyo watu wangeenda na kumwaga damu ya kioevu au chochote kile kwenye koo la sanamu waliyoiumba, na mungu haitemi. Ah, mungu amekubali zawadi yangu.

Unaweza kusababisha sanamu hizo kuchorwa tabasamu kubwa kwenye nyuso zao na kufikiri kwamba zinafurahishwa nawe kila wakati. Sanamu zinaweza kufanywa zifanye unachotaka zifanye, kutenda kwa njia ambazo unafikiri unataka zitende. Bila shaka, Mungu hakupaswa kudanganywa.

Na hii, bila shaka, ni mojawapo ya picha kubwa zilizo nyuma ya tukio maarufu zaidi la ibada ya sanamu, jambo zima la ndama wa dhahabu. Kuna hisia ya kumdanganya Bwana hapa kwa sababu kwa nini wanatengeneza ndama wa dhahabu na kusema tunataka ndama wa dhahabu aturudishe Misri? Naam, ndama waliabudiwa Misri. Huo ulikuwa umbo la mmoja wa miungu yao, Hathor.

Kwa hivyo Waisraeli wanakuja wakirudi, wakisema, Tazama , tuna mungu wa dhahabu wa Misri hapa pamoja nasi. Na wakidhani watakaribishwa tena Misri kwa sababu ya kujitambulisha kwao na Wamisri. Hakika hiyo ni udanganyifu wa Mungu.

Na anatangulia mbele yao, ambayo ina maana kwamba, bila shaka, anawakubali na wanachofanya. Tatizo jingine. Sanamu zinajumuisha upendeleo wa kibinadamu.

Na hili ni jambo la ajabu sana unapolifikiria. Unajua, Biblia haitoi kamwe na kusema kwa nini sanamu si sahihi. Mtakatifu Paulo anazungumzia hilo katika Agano Jipya.

Mojawapo ya mambo anayozungumzia ni ukweli kwamba ingawa ibada ya sanamu inaweza kuhamasisha baadhi ya kazi za sanaa nzuri, hiyo haimaanishi kwamba inafanya ibada ya sanamu kuwa nzuri. Ukiangalia picha hizi za miungu ya Kigiriki, si wanene kupita kiasi. Sio wenye upara.

Ni warembo. Ni warembo. Wanawakilisha maadili ambayo watu wanayaona wenyewe.

Na tunaona aina hiyo hiyo ya mawazo mara nyingi, hata katika sanaa yetu ya leo, wakati watu wanapomwonyesha Yesu. Na watu wana tabia hiyo nzuri, bila shaka, ya kutafakari juu ya Yesu, kujiona wao wenyewe kama watu halisi. Inakukumbusha kauli hiyo ambayo Albert Schweitzer alitoa aliposema kwamba mtu anayekwenda kumtafuta Yesu wa kihistoria ni kama mtu anayeangalia ndani ya kisima kirefu na kile wanachokiona wakimtazama ni taswira yao wenyewe.

Hiyo ndiyo njia ambayo mara nyingi watu hukaribia sura ya Mungu, ambayo ni kwamba wanataka kuonyesha mawazo yao, maadili yao kwa Mungu. Je, Mungu ni mweupe au mweusi? Hapana, lazima uchague. Ukitaka kutengeneza sura thabiti ya Mungu, lazima uchague.

Je, Mungu ni mwenye nguvu? Je, yeye ni mwenye nguvu? Je, yeye ni mchoraji? Je, yeye ni mwanamume? Je, yeye ni mwanamke? Yeye? Mwanamke? Kwa vyovyote vile, lazima uchague. Na katika kila kisa, unachagua kumwakilisha Mungu katika

thamani fulani au taswira fulani ambayo unashikilia kuwa ya thamani. Lazima umpende Thor, sivyo? Thor anawakilisha roho ambayo Waviking wangeithamini zaidi.

Sanamu zitawakilisha maadili yetu. Kwa upande mwingine, Mungu angependa watu wake waigize maadili yake. Na ndiyo maana huwezi kuweka sanamu zako za Mungu kwenye jiwe.

Kwa hivyo hebu tuzungumzie kidogo hapa kuhusu historia tena. Nini kilitokea kwa sanamu? Kuanguka kwa sanamu. Mfalme Yosia, 640 hadi 609 KK, alipiga marufuku sanamu katika Israeli.

Lakini kwa bahati mbaya kwake, alikufa akiwa kijana, na mageuzi yake hayakudumu zaidi yake. Mwanawe Manase alikuwa maarufu kwa ibada yake ya sanamu. Na kwa hivyo, kulingana na Yeremia sura ya 2 mistari ya 26 hadi 27, kama vile mwizi anavyoona haya anapogunduliwa, ndiyo nyumba ya Israeli itakavyoona haya.

Wao, wafalme wao, maafisa wao, makuhani wao, manabii wao, wanaouambia mti, wewe ni baba yangu, na jiwe, uliniza. Ni wazi kwamba Yeremia anaelezea hali anayoiona ikitokea karibu naye, kwamba sanamu za mbao na sanamu za mawe zimekuwa mbadala wa Bwana katika Israeli. Kwa hivyo hizi si miungu ya kipagani tu tunayozungumzia hapa.

Tunazungumzia kuhusu sanamu za Bwana. Na tena, ndiyo maana narudi nyuma na kusema kwamba naamini kwamba amri ya pili si tu inazungumzia sanamu za kipagani, bali inazungumzia sanamu za Bwana, kwa sababu ndiyo wanavyolaani. Ibada ya sanamu ilichochea uharibifu wa Yerusalemu, kulingana na Ezeieli 6 na 8. Na Ezeieli anazungumzia kuhusu sanamu zote za machukizo ambazo watu walikuwa wakiziabudu hekaluni huko Yerusalemu.

Sasa, tunapofika kwenye kipindi cha pili cha hekalu, baada ya hekalu kujengwa upya baada ya 515 KK, labda tulikuwa na jaribu la kuabudu sanamu miongoni mwa jamii za diaspora, kama nilivyosema mara ya mwisho. Lakini inaonekana hakukuwa na tatizo la kuabudu sanamu huko Yuda, tena, hadi mageuzi ya Kiyunani yalipoanza yapata mwaka 170 KK, wakati baadhi ya watu walidhani ingekuwa vyema kisiasa kwao kuanzisha kile kilichoitwa chukizo la uharibifu katika hekalu huko Yerusalemu. Kwa hivyo ni jambo la kushangaza kwamba hofu ambayo kitabu cha Danieli kinazungumzia kuhusu tukio hilo katika kitabu cha Makabayo pia, kwamba wangeweza kuona kwamba kufikia hatua hiyo ilikuwa ngeni sana kwa uzoefu wao, kwamba wakati huo, hakukuwa na sanamu, hakuna sanamu katika Israeli.

Sasa, tunaona mabadiliko katika Uyahudi wakati wa kipindi cha Hekalu la Pili. Kufikia wakati wa Yesu, kulikuwa na aina ya uzingatiaji wa amri hii ya pili, kiasi kwamba sanaa ya uwakilishi kwa ujumla ilionekana kukataliwa. Menorah zilikuwa motifu ya

kawaida katika sanaa, lakini katika kipindi hiki, michoro ya wanadamu haikuwa hivyo kabisa.

Wakati wa taswira hii, kulikuwa na ghasia huko Yerusalemu kuhusu tai ambaye Warumi walijaribu kumweka mbele ya hekalu, na watu wakataka avunjwe. Kulikuwa na ghasia nyingine iliyotokea wakati baadhi ya askari wa Kirumi walipoingia Yerusalemu wakiwa na bendera zao, ambazo zilikuwa na michoro ya wanyama wao mbalimbali wa kuwalinda. Herode Mkuu alipojenga hekalu lake, alikuwa mwangalifu sana kutojumuisha sanaa yoyote ya uwakilishi, kwa sababu wakati huo, chochote kinachoonyesha wanyama au wanadamu kilichukuliwa kuwa ukiukaji wa amri ya pili.

Mtazamo wa aina hii ulipungua na kutiririka kidogo kwa sababu miaka mia kadhaa baadaye, walikuwa wamekumbatia tena sanaa ya uwakilishi, na tuna baadhi ya mosai hizi nzuri ambazo zimepatikana katika masinagogi kuanzia karne ya nne BK, ambazo zinaonyesha takwimu za Zodiac na kadhalika. Kwa hivyo, mitazamo ilibadilika baada ya muda. Kwa hivyo, mifumo ya kijiometri, motifu za mimea, na tena, Menorah na Nyota ya Daudi, hizo zikawa alama za kawaida zilizotumika katika sanaa, lakini sio aina yoyote ya picha za watu, sio aina yoyote ya picha za hata wanyama.

Huenda ukajiuliza katika hatua hii, je, kuna kutoelewana kimsingi hapa kuhusu kusudi la amri ya pili? Amri ya pili ilikusudiwa kuwazuia kutengeneza sanamu za miungu, sanamu, na bado hapa, wanakataa aina yoyote ya taswira. Na nadhani unaweza, unajua, ukitaka kusoma maneno kihalisi, usijifanyie sanamu ya kuchonga, si ya kitu chochote kilicho juu mbinguni, wala duniani chini, au wanyama wowote, n.k., n.k. Ukitaka kusoma maneno hayo kihalisi, bila shaka, unaweza kusema huruhusiwi kuwa na sanamu zozote za wanyama wowote, hata kama huziabudu.

Lakini nadhani kwamba maana yake ni wazi kabisa kwamba tunazungumzia sanamu, sanamu za ibada. Kwa hivyo, inaonekana kwangu kwamba katika kipindi hiki, wanakuwa kidogo, tuseme, wenye kupuuza kufuata kwao amri ya pili. Vipi kuhusu kanisa? Hili ni jambo tofauti kabisa, sivyo? Kwa sababu kanisani, sanamu, suala la sanamu, na matumizi ya sanamu katika ibada yamekuwa jambo la utata mkubwa.

Na Yesu hakutaja amri ya pili kamwe. Paulo aliizungumzia, lakini alikuwa akizungumzia waziwazi sanamu ambazo zilikuwa za miungu ya kipagani. Na inaonekana hivyo ndivyo pia inavyoamaanishwa katika kitabu cha 1 Yohana, tunapoambiwa tujiepushe na sanamu hapo.

Lakini sanamu ziliingia kanisani kwa, kuhusu, haya, watoto wadogo, jilindeni na sanamu, ndiyo. Na katika Warumi, wakidai kuwa wenye hekima, wakawa wapumbavu na wakabadilisha utukufu wa Mungu asiyekufa kwa sanamu zinazofanana na mwanadamu anayekufa na ndege na wanyama na vitu vitambaavyo. Hilo linazungumzia waziwazi si miungu ya Kirumi tu, ambayo ilikuwa na umbo la mwanadamu, bali pia miungu ya Misri pia.

Lakini kanisani, tunaweza kuona taswira ya sanamu ikianza kujirudia yenyewe yapata karne ya tatu BK. Inawezekana walikuwa na picha hata kabla ya hapo, lakini hatujui. Kulikuwa na viongozi wa kanisa kila mara waliokosoa matumizi ya sanamu.

Lakini hiyo haikuwa sauti maarufu , kwa kweli, hadi Enzi za Kati. Mzozo wa iconoclasm, au wakati mwingine huitwa vita vya icon, ulitokea katika Kanisa la Orthodox la Mashariki. Na wakati mwingine tuna vipindi kadhaa tofauti.

Tuliita icon ya kwanza, iconclasm , ilitokea kati ya 726 na 787 BK. Iconoclasm ya pili ilitokea kati ya 814 na 842. Na kuna nadharia kwamba Wakristo wanaweza kuwa waliathiriwa katika mwelekeo huu na Waislamu, ambao , bila shaka, wanakataa sanamu zozote.

Na hivyo kanisani, kulikuwa na vikundi vilivyopinga sana matumizi ya sanamu. Lakini sanamu hiyo ya sanamu iliacha alama yake katika Ukristo, ingawa hatimaye sanamu ya sanamu, vita dhidi ya sanamu, ilikataliwa, na Kanisa la Orthodox likawakumbatia. Roho na hoja za sanamu za sanamu zilifufuliwa baadaye na Waprotestanti na kuendelea kuunda mawazo yao mengi.

Kwa hivyo swali tinalohitaji kujiuliza tunapofikiria kuhusu sanamu ni, je, inawezekana kwamba Wakristo wakati mwingine wanaweza kufanya mkanganyiko huu, kuwa na mkanganyiko huu wa sura ya Mungu na kitu halisi? Je, tunaweza kuvutiwa sana na sanamu zetu kiasi kwamba zinaweza kumfanya Mungu kuwa mfano wa sanamu, badala ya kumruhusu Mungu kuunda sanamu zetu za Bwana? Bila shaka, nimewajua Wakristo wengi wa mila nyingi tofauti, wengi wao hutumia sanamu katika ibada. Baadhi ya marafiki zangu wa karibu hutumia sanamu. Lakini hata hivyo, lazima niseme kwamba zinanifanya niwe na wasiwasi, si lazima kwa sababu naamini kwamba ni ukiukaji wa Amri ya Pili, bali ni kanuni zilizo nyuma ya Amri ya Pili, kanuni kwamba Mungu ni mkubwa sana kuweza kuwekwa katika umbo imara au kitu kama hicho.

Kanuni hiyo, naamini, bado inatuhusu sana. Na nina wasiwasi kwamba matumizi ya taswira yanaweza, kwa kweli, kupunguza maono yetu kuhusu Mungu. Kwa hivyo ni sawa kuwa na taswira za Mungu.

Ni wazi kwamba Biblia inatupa picha nyingi za Mungu ambazo tunaweza kuzitumia. Tatizo, bila shaka, ni tunaporuhusu picha hizo kuwekwa kwenye mawe, zinapozidi kuwa za kudumu akilini mwetu, kwa sababu hapo ndipo tunapozidi kuwa na mipaka na tunazidi kuwa na vikwazo katika uelewa wetu wa Mungu ni nani, jinsi Mungu anavyofanya kazi. Tunaporuhusu picha hizo kuwa za kudumu, daima kuna hatari kwamba zinaweza kuchukua nafasi ya Bwana halisi.

Jambo moja zaidi tunalohitaji kukumbuka ni kwamba Biblia inaruhusu taswira moja ya Mungu, na kwa kweli inaunga mkono taswira moja ya Mungu. Na taswira hiyo, bila shaka, ni taswira ya mwanadamu. Mungu aliumba mwanadamu kwa mfano wa Mungu.

Maana ya dai hilo imejadiliwa sana, bila shaka, kwa karne nyingi. Hisia zangu mwenyewe, labda sitaingia kwa undani zaidi hapa kwa sababu ya ukweli kwamba ningeingia katika maoni ambayo yangekuwa na utata na ambayo singeweza kuyatoa vya kutosha katika dakika chache. Badala yake, inatosha kusema kwamba Biblia inathibitisha kwamba wanadamu ni mfano wa Mungu.

Mungu anajidhihirishaje katika ulimwengu huu? Mungu anajidhihirisha katika ulimwengu huu kupitia wanadamu. Na Yesu, bila shaka, anathibitisha hili anapowaambia wafuasi wake, Mwawezaje kusema, Nionyeseni Baba? Kama mmeniona, mmemwona Baba . Yesu alikuwa mwanadamu kamili katika umbo lake kamili la kibinadamu.

Anasema, Mmemwona Baba. Alimwilisha Roho wa Mungu, bila shaka, kama hakuna mwanadamu mwingine angeweza. Na hata hivyo, tukijaribu kudharau ubinadamu wake na kusema, tunamwona Mungu katika uungu wake, si katika ubinadamu wake, hilo ndilo linaloweka mzizi wa uzushi.

Hiyo ni kugawanya asili ya kimungu ya Kristo katika asili ya mwanadamu na asili ya kimungu. Hiyo imekataliwa na Kanisa kama uzushi. Ni asili moja katika Kristo.

Yeye ni wa kimungu, mwanadamu na wa kimungu. Na ni katika ukamilifu wake ndipo tunamwona Mungu akidhihirishwa. Na hivyo, Yesu anatuonyesha ndani yake ukamilifu wa Mungu.

Na bila shaka, bado yupo. Yesu anawaambia wafuasi wake, wanafunzi wake, kwamba sisi ni mwili wake. Sisi ni mwili wa Kristo, bado tuko hapa duniani.

Hatumtumikii Mungu vyema kwa kumimina sadaka za kinywaji mbele ya sanamu. Badala yake, tunamtumikia Mungu vyema kwa kuwalisha majirani zetu, kwa kuwavisha walio uchi. Sura ya Mungu ambayo tunapaswa kuithamini sana si kitu tunachoweza kuweka kwenye rafu zetu.

Lakini badala yake, taswira ya Mungu tunayopaswa kuithamini sana ni ile inayomfunika mtu maskini mtaani au jirani tajiri pia, mfanyabiashara, yatima, mhudumu wa kike. Hizo ndizo taswira za Mungu tunazopaswa kuziheshimu. Na katika kuwahudumia majirani zetu, tunaweza kusaidia kudhihirisha aina ya roho ambayo Mungu anataka tuwe nayo, roho ya ibada na roho ya huduma.

Haina uhusiano wowote na picha hizo, michoro hiyo, picha hizo ambazo zinaweza kutumika kama kitovu, zinazolenga ibada yetu. Ibada kubwa zaidi tunayoweza kuonyesha, njia bora zaidi tunayoweza kuona sura ya Mungu, ni kutafuta picha hiyo kwa majirani ambao wanaitwa katika Biblia, sura ya Mungu.

Huyu ni Dkt. Anthony J. Tomasino na mafundisho yake kuhusu Amri Kumi. Hiki ni kipindi cha 3, Amri ya 2: Hakuna Picha.